# Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17789

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i (BAYTÖ), bireylerin **bilimsel ara?t?rmaya** kar?? sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri ölçmek amac?yla 2011 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Özgen Korkmaz, Ay?e ?ahin ve Ramazan Ye?il taraf?ndan yap?lan **geçerlilik** ve **güvenilirlik** çal??mas? sonucunda ortaya konmu?tur. Ölçek, 4 alt boyuttan ve 30 maddeden olu?makta olup, 5'li **Likert tipi** derecelendirme sistemi kullan?larak bireylerin tutum düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsam geçerlili?i için uzman görü?üne ba?vurulmas?n? ve yap? geçerlili?inin belirlenmesi amac?yla hem Aç?mlay?c? hem de Do?rulay?c? **Faktör Analizi** tekniklerinin kullan?lmas?n? içermektedir. Güvenilirlik çal??malar? ise iç tutarl?l?k ve kararl?l?k (test-tekrar test) düzeylerinin hesaplanmas?yla tamamlanm??t?r.

## Anahtar Kelimeler

Bilimsel Ara?t?rma, **Tutum**, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, **Faktör Analizi**, Geçerlilik, Güvenilirlik.

## Yazarlar

Özgen Korkmaz, Ay?e ?ahin, Ramazan Ye?il

## Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin **bilimsel ara?t?rmaya** yönelik genel ve alt boyutlardaki tutumlar?n? bilimsel, güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu tutumlar?n belirlenmesi, e?itim kurumlar?nda bilimsel fark?ndal??? art?rmaya yönelik müdahalelerin ve programlar?n geli?tirilmesine zemin haz?rlamaktad?r.

Ölçek, özellikle e?itim bilimleri alan?nda, ö?rencilerin veya ö?retmen adaylar?n?n ara?t?rmaya yönelik motivasyonlar?n?, endi?elerini ve alg?lanan önem düzeylerini tespit etmede kritik bir rol oynamaktad?r. Elde edilen veriler, bilimsel okuryazarl???n ve ara?t?rma kültürünün te?vik edilmesi gereken alanlar? saptamak için kullan?labilir.

## Yap?

Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i, bireyin bilimsel ara?t?rma sürecine ve sonuçlar?na kar?? gösterdi?i e?ilimi temsil eden psikolojik bir **tutumu** ölçmektedir. Bu yap?, genellikle ara?t?rmaya de?er verme, ara?t?rmay? yapabilme yeterlili?ine inanma, ara?t?rmaya kar?? duyulan ilgi ve ara?t?rman?n sonuçlar?na güvenme gibi bile?enleri içermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, bu karma??k yap?y? daha detayl? inceleyebilmek ad?na 4 farkl? alt boyutta organize edilmi?tir. Bu alt boyutlar, ara?t?rmaya yönelik olumlu veya olumsuz tutumlar?n hangi spesifik alanlardan kaynakland???n? belirlemeye yard?mc? olmaktad?r. Toplam 30 madde, bu dört alt boyutu temsil edecek ?ekilde da??t?lm??t?r.

## Geçerlilik

Ölçe?in **geçerlili?ini** sa?lamak amac?yla kapsaml? çal??malar yürütülmü?tür. ?lk olarak, maddelerin ölçmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemek için alan?nda yetkin uzmanlar?n görü?lerine ba?vurularak kapsam geçerlili?i sa?lanm??t?r.

Yap? geçerlili?ini test etmek için ise hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?s?n?n (4 alt boyut) ampirik verilerle uyumlu oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Ek olarak, maddelerin ölçe?in genelinden farkl?la?an ki?ileri ne kadar iyi ay?rt etti?ini görmek üzere madde ay?rt edicilik güçleri hesaplanm??t?r.

## Güvenilirlik

Ölçe?in **güvenilirli?ini** belirlemek amac?yla iki temel istatistiksel yöntem kullan?lm??t?r: iç tutarl?l?k ve kararl?l?k düzeyi. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir (genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile ifade edilir).

Kararl?l?k düzeyi (test-tekrar test güvenilirli?i) ise ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için hesaplanm??t?r. Bu, tutumun zaman içinde nispeten stabil oldu?u varsay?m? alt?nda, ölçüm arac?n?n zamana ba?l? de?i?kenlikten ne kadar az etkilendi?ini ortaya koymaktad?r.

## Faktör Analizi

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak için kapsaml? bir **Faktör Analizi** süreci uygulanm??t?r. Bu süreçte öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak maddelerin hangi alt boyutlar alt?nda topland??? ke?fedilmi? ve 4 faktörlü yap?n?n uygunlu?u belirlenmi?tir.

Ard?ndan, bu 4 faktörlü yap?n?n test edilen örneklemde teorik olarak beklenen yap?y? do?rulay?p do?rulamad???n? kontrol etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) gerçekle?tirilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in 4 alt boyut ve 30 madde ile iyi bir uyum sergiledi?ini desteklemi?tir.

## Ölçek Yap?s?

**Test Türü:** Geli?tirme Ölçe?i (Özgün Geli?tirme Çal??mas?)

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Format:** 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

**Mevcut Diller:** Türkçe

**Hedef Kitle:** Genel Popülasyon, E?itim Alan?ndaki Bireyler (Ö?retmen Adaylar? veya Ö?retmenler)

**Ya? Grubu:** Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler

**Popülasyon Detaylar?:** Orijinal çal??ma, genellikle üniversite ö?rencileri veya ö?retmen adaylar? üzerinde yürütülmü?tür (Kaynak derginin '?lkö?retim Online' olmas? bu ba?lam? i?aret etmektedir).

**Test Metodolojisi:** Bireylerden, her bir madde için sunulan ifadeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

**Derecelendirme Sistemi:**
Hiç kat?lm?yorum (1)
Kat?lm?yorum (2)
Karars?z?m (3)
Kat?l?yorum (4)
Tamamen Kat?l?yorum (5)

## Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Ara?t?rma **Tutum**u, 4 Boyutlu Ölçek, ?ç Tutarl?l?k, Madde Ay?rt Edicilik.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Belirtilmemi?tir.

**?leti?im E-posta Adresleri:** Sorumlu Yazar: ozgenkorkmaz@gmail.com

**Yaz??ma Adresi:** Makalede aç?kça belirtilmemi?tir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**?zinler ve Kullan?m Ücreti:** Kullan?m ?artlar? için sorumlu yazar Özgen Korkmaz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

**Testin Geli?tirildi?i Y?l:** 2011 (Geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?n?n yay?nland??? y?l).

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bilimsel-arastirmaya-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Kaynaklar

Korkmaz, Ö., ?ahin, A . ve Ye?il, R. (2011). Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i geçerlilik ve güvenirlik çal??mas?. *?lkö?retim Online, 10*(3), 961-973.

## Bilimsel Ara?t?rmaya Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

**Ölçek Yap?s?:** 4 alt boyut ve 30 maddeden olu?maktad?r.

**Örnek Madde:** "Çok ciddiye al?nmad??? dü?üncesiyle bilimsel ara?t?rmalara katk? sunmak istemem. "

ARABPSYCHOLOGY.COM